



MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

**Odbor environmentální a ekologického zemědělství
13110**

SP. ZN.: MZE-22031/2024-13112

Č. J.: MZE-1766/2025-13112

Metodický pokyn č. 3/2024

**kterým se blíže upravují pravidla pro udělování výjimek
z pravidel ekologické produkce**

Č.j.: MZE-22031/2024-13112 v revidovaném znění, č.j. MZE-1766/2025-13112

Právní úprava:

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/848 o ekologické produkci a označování ekologických produktů a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 834/2007 (dále jen „nařízení (EU) 2018/848“);
- Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ekologickém zemědělství“);
- Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon na ochranu zvířat proti týrání“);
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/2146, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/848, pokud jde o výjimečná pravidla produkce v ekologické produkci (dále jen „nařízení Komise (EU) 2020/2146“);
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2019/934, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o vinařské oblasti, kde lze zvýšit obsah alkoholu, povolené enologické postupy a omezení týkající se výroby a ošetření výrobků z révy vinné, minimální procentní podíl alkoholu pro vedlejší výrobky a jejich likvidaci a zveřejnění složek OIV (dále jen „nařízení Komise (EU) 2019/934“);
- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2020/464 ze dne 26. března 2020, kterým se stanoví některá prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/848, pokud jde o doklady potřebné ke zpětnému uznání období pro účely přechodu, produkci ekologických produktů a informace, jež mají členské státy poskytovat (dále jen „nařízení Komise (EU) 2020/464“);
- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/1165 ze dne 15. července 2021, kterým se povolují některé produkty a látky pro použití v ekologické produkci a stanoví jejich seznamy (dále jen „nařízení Komise (EU) 2021/1165“).

1. Druhy výjimek

Ministerstvo zemědělství (dále jen „ministerstvo“) může v odůvodněných případech, udělit výjimku na:

- vazné ustájení skotu;
- zásahy na zvířatech;
- přivedení konvenčních zvířat na ekologickou farmu;
- použití syntetických vitamínů A, D, E pro přežvýkavce;
- povolení složek potravin zemědělského původu nezískaných z ekologického zemědělství;
- katastrofické události.

2. Pravidla pro udělování jednotlivých výjimek

2.1. Vazné ustájení skotu

2.1.1. Příloha II, Část II, bod 1.7.5. nařízení (EU) 2018/848 stanoví:

Vazné ustájení nebo izolování hospodářských zvířat je zakázáno, pokud se nejedná o jednotlivá zvířata a o omezenou dobu, je-li to odůvodněno z veterinárního hlediska. Izolování hospodářských zvířat lze na omezenou dobu povolit pouze tehdy, je-li ohrožena bezpečnost pracovníků, nebo z důvodů dobrých životních podmínek zvířat. Příslušné orgány mohou povolit vazné ustájení skotu v zemědělských podnicích s maximálním počtem 50 zvířat (vyjma mladých jedinců), pokud není možné chovat skot ve skupinách, které by vyhovovaly jeho etologickým potřebám, a to za podmínky, že během období pastvy má přístup na pastviny a alespoň dvakrát v týdnu přístup na otevřená prostranství, pokud pastva není možná.

„Mladými jedinci“ se rozumí zvířata mladší 24 měsíců věku.

V případě udělení výjimky se žadatel zavazuje, že zvířatům bude zajištěna pastva v průběhu celého letního období a výběhy minimálně 2x týdně, pokud pastva není možná (v zimním období) a pokud to povětrnostní podmínky dovolí, a dále musí být zvířatům zajištěno dostatečné množství vhodné a pohodlné podestýlky ze slámy nebo jiného vhodného přírodního materiálu a individuální zacházení.

2.1.2. Novelizovaný zákon na ochranu zvířat proti týrání upravuje s účinností od 1. 2. 2021 nová pravidla týkající se vazného ustájení zvířat. Podle § 9 odst. 1 písm. f) tohoto zákona se **zakazuje chovat zvířata ve vazném ustájení s výjimkou nezbytně nutné doby po trvání jejich ošetření.**

Přechodné ustanovení, zavedené zákonem č. 501/2020 Sb., uvádí, že ustanovení § 9 odst. 1 písm. f) zákona na ochranu zvířat proti týrání, ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se použije pouze na stavby pro zvířata postavené, rekonstruované nebo poprvé do provozu uvedené po nabytí účinnosti tohoto zákona, s výjimkou uvedenou ve větě druhé. **Na stavby pro skot postavené, rekonstruované nebo poprvé do provozu uvedené**

před nabytím účinnosti tohoto zákona z ustanovení § 9 odst. 1 písm. f) zákona na ochranu zvířat proti týrání, ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, **se použije od 1. ledna 2030.**

Vazné ustájení lze povolit v případě, že se jedná o stavbu pro skot postavenou, rekonstruovanou nebo poprvé do provozu uvedenou před nabytím účinnosti tohoto zákona (tedy před datem 1. 2. 2021). V případě, že stavba pro skot byla postavena, rekonstruována nebo uvedena poprvé do provozu po datu 1. 2. 2021, nebude výjimka udělena. **Od roku 2030 pak nebude vazné ustájení možné vůbec.**

2.1.3. Náležitosti žádosti o výjimku na vazné ustájení:

- i. obecné náležitosti dle čl. 3 tohoto metodického pokynu;
- ii. registrační číslo hospodářství, na které je výjimka požadována;
- iii. celkový počet kusů skotu všech kategorií chovaný na farmě ke dni podání žádosti;
- iv. odůvodnění žádosti (z veterinárního hlediska, bezpečnost pracovníků, dobré životní podmínky zvířat);
- v. předpokládaná doba vazného ustájení;
- vi. popis řešení situace do budoucna;
- vii. doložit buď kolaudační rozhodnutí, nebo jiný doklad, osvědčující, kdy byla stavba pro zvířata postavena, rekonstruována nebo poprvé uvedena do provozu. V případě, že takový doklad nemá žadatel k dispozici, nahradí tyto údaje čestným prohlášením.

Výjimku lze udělit nejdéle na 5 let.

2.2. Zásahy na zvířatech

Příloha II, Část II, bod 1.7.8. a bod 1.7.9. nařízení (EU) 2018/848 stanoví:

Aniž je dotčen vývoj právních předpisů Unie v oblasti dobrých životních podmínek zvířat, lze krácení ocasů ovcí, zkracování zobáku během prvních tří dnů života a odnímání rohů výjimečně povolit, avšak pouze v jednotlivých případech, a pouze pokud tyto zákroky zlepšují zdraví, životní podmínky či hygienu hospodářských zvířat nebo pokud by jinak byla ohrožena bezpečnost pracovníků. Odstraňování rohových pučnic lze povolit pouze v jednotlivých případech, pokud to zlepšuje zdraví, životní podmínky či hygienu hospodářských zvířat nebo pokud by jinak byla ohrožena bezpečnost pracovníků. Příslušný orgán tyto zákroky povolí, pouze pokud je hospodářský subjekt tomuto příslušnému orgánu řádně oznámil a odůvodnil důvody a pokud je provádí kvalifikovaný personál.

Utrpení zvířat se omezuje na minimum pomocí vhodné anestezie nebo analgetik a tím, že jednotlivé zákroky provádí kvalifikovaný personál pouze v nevhodnějším věku zvířat.

2.2.1. Náležitosti žádostí o udělení výjimky na zásahy na zvířatech:

- i. obecné náležitosti dle čl. 3 tohoto metodického pokynu;
- ii. odůvodnění nezbytnosti provádět zvířatům zásahy, způsobující jim utrpení;
- iii. registrační číslo hospodářství, na které je výjimka požadována;
- iv. druh zvířat, jejich kategorii a typ zásahu (tlumení růstu, resp. odrohování, atp.);
- v. při odrohování zvířat starších 4 týdnů, resp. 12 týdnů je nutné doložit také seznam zvířat určených k odrohování obsahující jejich datum narození a čísla ušních známek.

2.2.2. ODROHOVÁNÍ NEBO TLUMENÍ RŮSTU ROHŮ SKOTU RESP. KOZ

Vzhledem k tomu, že odrohování je velmi bolestivý zákrok, který se neshoduje s principy ekologického zemědělství, je možné ho provést jen v jednotlivých, nezbytných a odůvodněných případech, a to pouze u jednotlivých zvířat. Problémy spojené s chovem zvířat s rohy by měly být vždy přednostně řešeny organizačními opatřeními a vhodnou technologií chovu.

2.2.2.1. Obecné podmínky pro tlumení růstu rohů, resp. odrohování skotu a koz:

- i. Zákrok u zvířat mladších 4 nebo 12 týdnů, viz bod 2.2.2.2. **provede kvalifikovaný personál**. Zákrok u zvířat starších 4 nebo 12 týdnů **provede pouze osoba odborně způsobilá** podle § 59 zákona o veterinární péči č. 166/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů a za použití vhodné anestézie.
- ii. Zákroky musí být v souladu se zákonem č. 166/1999 Sb., o veterinární péči, ve znění pozdějších předpisů a zákonem na ochranu zvířat proti týrání. **Zákroky musí být řádně evidovány!**

2.2.2.2. Odrohování nebo tlumení růstu rohů u skotu

U žádosti na odrohování nebo tlumení růstu rohů u skotu se rozlišují tyto věkové kategorie, na která může být výjimka udělena:

- **Telata**

- a) telata, která v době zákroku nejsou starší než 4 týdny;
- b) telata masných plemen při pastevním odchovu, která v době zákroku nejsou starší než 12 týdnů.

- **Skot starší 4 týdnů (resp. 12 týdnů u masných plemen v pastevním odchovu)**

O výjimku je možné požádat v případě, že se jedná o:

- a) plemenného býka po zařazení do plemenitby v chovu, pokud je většina stáda odrohovaná nebo geneticky bezrohá a/nebo
- b) zvíře, jehož rohy ohrožují zdraví zvířete samotného, např. když roh roste deformovaný a zarůstá do těla zvířete apod. a/nebo
- c) konkrétní zvíře, které svou agresivitou prokazatelně ohrožuje ošetřovatele nebo ostatní zvířata;
- d) chovné jalovice a krávy při dokončení přechodu stáda na bezrohé stádo (pouze jednorázově);
- e) ostatní nezbytné případy.

Výjimky na odrohování skotu se neudělují:

- pro zvířata starší 4 týdnů, resp. 12 týdnů, pokud je chovatel nakoupil z důvodu rozšíření stáda;
- pro skot určený na výkrm;
- při opakované žádosti na odrohování zvířat starších 4 týdnů, resp. 12 týdnů v případě přechodu na bezrohé stádo (pro jednotlivé kusy lze z důvodů uvedených výše, žádat opakovaně).

Platnost výjimky na odrohování skotu:

- a) výjimku na tlumení růstu rohů telat do stáří 4 týdnů lze udělit nejdéle na 5 let;
- b) výjimku na tlumení růstu rohů telat masných plemen při pastevním odchovu do stáří 12 týdnů lze udělit nejdéle na 1 rok;
- c) u dospělých zvířat půjde o individuální posouzení každého případu a v tomto případě lze výjimku na odrohování udělit na nejdéle na 1 rok, a to na konkrétní zvířata.

2.2.2.3. Odrohování nebo tlumení růstu rohů u koz

U žádosti na odrohování nebo tlumení růstu rohů u koz se rozlišují tyto věkové kategorie, kterým může být výjimka udělena:

- **Kůzlata**

Jedná se o zvířata určená k dalšímu chovu na farmě, která v době zákroku nejsou starší než 4 týdny.

- **Kůzlata starší 4 týdnů**

V případě, že se jedná o:

- a) kozy určené k plemenitbě (je nutné přiložit potvrzení Svazu chovatelů ovcí a koz);
- b) konkrétní zvíře, jehož rohy ohrožují zdraví zvířete samotného, např. když roh roste deformovaný a zarůstá do těla zvířete apod.;
- c) konkrétní zvíře, které svou agresivitou prokazatelně ohrožuje ošetřovatele nebo ostatní zvířata;
- d) chovné kozy při dokončení přechodu na bezrohé stádo (pouze jednorázově).

Výjimky na odrohování koz se neudělují pro:

- zvířata starší 4 týdnů, pokud je chovatel nakoupil z důvodu rozšíření stáda;
- velké skupiny dospělých zvířat.

Platnost výjimky na odrohování koz:

- a) výjimku na tlumení růstu rohů kůzlat do stáří 4 týdnů lze udělit nejdéle na 5 let;
- b) u dospělých zvířat půjde o individuální posouzení každého případu a v tomto případě lze udělit výjimku na odrohování nejdéle na 1 rok.

2.2.3. KUPÍROVÁNÍ OCÁSKŮ U OVCÍ

U žádosti na udělení výjimky na kupírování ocásků ovcí budou zohledňována následující kritéria:

- a) zvířata jsou určena k dalšímu chovu nebo k plemenitbě;
- b) v době kupírování ocásků nejsou zvířata starší 8 dnů.

Výjimky se neudělují pro:

- zvířata chovaná k jatečným účelům;
- zvířata starší 8 dní.

Zárok musí být proveden v souladu se zákonem č. 166/1999 Sb., o veterinární péči, ve znění pozdějších předpisů a zákonem na ochranu zvířat proti týrání.

Výjimku na kupírování ocásků u ovcí lze udělit nejdéle na 3 roky.

2.2.4. OŘEZÁVÁNÍ ZOBÁKŮ DRŮBEŽE

Zkracování zobáku je, pokud je na něj udělena výjimka, povoleno provádět během prvních tří dnů života.

Zárok musí být proveden v souladu se zákonem č. 166/1999 Sb., o veterinární péči, ve znění pozdějších předpisů a zákonem na ochranu zvířat proti týrání.

Výjimku na zkracování zobáků lze udělit nejdéle na 3 roky.

2.2.5. KUPÍROVÁNÍ OCÁSKŮ A OŘEZÁVÁNÍ ZUBŮ SELAT

Výjimky na kupírování ocásků a ořezávání, štípání či obrušování zubů u selat se **neudělují**.

2.2.6. ZÁSAHY U ŽIVOČICHŮ Z AKVAKULTURY

Příloha II, Část III, bod 3.1.6.8. nařízení (EU) 2018/848 stanoví:

*Odnímání očních stopek včetně všech podobných postupů, jako je podvazování, nařezávání a uštipování, je **zakázáno**.*

2.3. Přivedení zvířat na ekologickou farmu

Příloha II, Část II, bod 1.3.4.4. nařízení (EU) 2018/848 stanoví:

Pokud z údajů shromážděných v systému uvedeném v čl. 26 odst. 2 písm. b) vyplývá, že nejsou splněny kvalitativní nebo kvantitativní potřeby zemědělce týkající se ekologicky chovaných zvířat, mohou s výhradou podmínek uvedených v bodech 1.3.4.4.1 až 1.3.4.4.4 příslušné orgány povolit, aby byla do ekologické produkční jednotky uvedena zvířata pocházející z konvenčního chovu.

Předtím, než zemědělec o tuto odchylku požádá, konzultuje údaje shromážděné v systému uvedeném v čl. 26 odst. 2 písm. b) a ověří, zda je jeho žádost odůvodněná.

Zvířata přiváděná na ekologickou farmu by měla pocházet opět z ekologického chovu (farmy). Ekologický zemědělec tedy musí nejdříve vyvinout úsilí o sehnání zvířat z ekologického chovu, právě pro tyto účely byla vytvořena **Databáze dostupných EZ zvířat**¹, která je dostupná na stránkách <http://eaagri.cz/public/app/eaagriapp/EKO/Inzeraty/Prehled/> a teprve v případě neúspěchu je možné přivést zvířata z konvenčního chovu.

Na farmu registrovanou v systému ekologického zemědělství (dále jen „ekofarmu“) je možné bez předem udělené výjimky přivést zvířata:

- a) z chovu v režimu ekologického zemědělství bez jakéhokoli omezení;
- b) z chovu v režimu přechodného období pouze v případě, že se jedná o zvířata narozená na farmě v průběhu tohoto přechodného období a **za podmínek uvedených v kapitole 2.3.2.1. tohoto metodického pokynu;**
- c) pokud hrozí nebezpečí ztráty plemen pro zemědělskou produkci – bod 1.3.4.1. nařízení (EU) 2018/848: *pro účely plemenitby mohou být do ekologické produkční jednotky uvedena zvířata, která nebyla odchována ekologicky, pokud hrozí **nebezpečí ztráty plemen pro zemědělskou produkci podle čl. 28 odst. 10 písm. b) nařízení (EU) č. 1305/2013** a aktů přijatých na jeho základě. V takovém případě **nemusejí být samice těchto plemen bezpodmínečně dosud nerodící.***

2.3.1. **PODMÍNKY PRO PŘIVEZENÍ ZVÍŘAT NA EKOFARMU Z KONVENČNÍHO CHOVU**

2.3.1.1. **Drůbež**

Příloha II, Část II, bod 1.3.4.3. nařízení (EU) 2018/848 stanoví:

*Pokud se hejno tvoří nově, obnovuje se nebo se vytváří opětovně a pokud nelze splnit **kvalitativní a kvantitativní potřeby zemědělců**, může příslušný orgán rozhodnout, že do ekologické drůbeží produkční jednotky lze uvést drůbež pocházející z konvenčního chovu, pokud jsou kuřice určeny k produkci vajec a drůbež chovaná na maso **mladší tří dnů.***

Na nákup konvenční drůbeže pro obnovu nebo vytvoření hejna je nutné **vždy nejprve požádat o udělení výjimky.**

Kuřice určené k produkci vajec a drůbež chovaná na maso jsou mladší tří dnů.

¹ Jedná se o systém zavedený dle článku 26 nařízení (EU) 2018/848

Produkty z nich získané lze považovat za **ekologické** pouze tehdy, pokud je dodrženo **přechodné období** dle Přílohy II, Část II, bod 1.2.2. nařízení (EU) 2018/848:

- a) *deset týdnů v případě drůbeže chované k produkci masa, s výjimkou kachen pekingských, která přibyla do chovu dříve než ve věku tří dnů;*
- b) *sedm týdnů v případě kachen pekingských, které přibyla do chovu dříve než ve věku tří dnů;*
- c) *šest týdnů v případě drůbeže chované k produkci vajec, která přibyla do chovu dříve než ve věku tří dnů.*

Náležitosti žádosti o výjimku na přivedení konvenční drůbeže:

- i. obecné náležitosti dle čl. 3 tohoto metodického pokynu;
- ii. ověření dostupnosti ekologických zvířat v Databázi dostupných EZ zvířat;
- iii. registrační číslo hospodářství, na které je výjimka požadována;
- iv. druh zvířat – odborný a obecný název (obecný a latinský název, tj. druh a rod);
- v. plemena a linie;
- vi. jejich produkční (užitkový) směr (maso – vejce);
- vii. celkový počet zvířat, pro něž platí výjimka;
- viii. odůvodnění výjimky: zde z důvodu nedostatku vhodných zvířat nebo z jiných důvodů.

Výjimku lze udělit nejdéle na 5 let.

2.3.1.2. Savci

Konvenční zvířata je možné přivádět na ekofarmu pouze pro chovné účely, a to při vytváření nového stáda, při obnově stáda, při rozšíření ekofarmy, při změně plemene, při zavádění nového druhu živočišné produkce, nebo pokud se jedná o plemena zařazená do Národního programu konzervace a využívání genetických zdrojů zvířat významných pro výživu a zemědělství.

V případě nákupu konvenčních savců mohou nastat následující situace:

I. Utváření nového stáda

II. Obnova stáda

- a) Základní procenta obnovy stáda
- b) Zvýšení procent obnovy stáda

Přivedení zvířat pocházejících z konvenčního chovu **za podmínek specifikovaných v bodech 1.3.4.4.1. a 1.3.4.4.2. Přílohy II, Části II nařízení (EU) 2018/848**, blíže popsanych v bodech *I. Utváření nového stáda* a *II. Obnova stáda a) základní procenta obnovy stáda* níže, ministerstvo ekologickým zemědělcům pro účely plemenitby povoluje bez nutnosti žádat o udělení výjimky.

Všechna přivedená zvířata (*I. Utváření nového stáda, II. Obnova stáda a) základní procenta obnovy stáda, b) zvýšení procent obnovy stáda*) **pocházející z konvenčního chovu do konce přechodného období mají být oddělena od ostatních hospodářských zvířat nebo jsou nadále identifikovatelná** (např.: zavěšené ušní známky). Přechodné období stanovené v bodě 1.2.2. Přílohy II, Části II nařízení (EU) 2018/848 začíná nejdříve v okamžiku, kdy jsou hospodářská zvířata uvedena do produkční jednotky v přechodném období.

I. Utváření nového stáda

Příloha II, Část II, bod 1.3.4.4.1. nařízení (EU) 2018/848 stanoví:

V případě utváření nového stáda nebo hejna lze do něj pro účely plemenitby uvést mladá zvířata pocházející z konvenčního chovu. Ihned po odstavu musejí být chována v souladu s pravidly ekologické produkce. Kromě toho platí ke dni, kdy jsou zvířata zařazena do stáda nebo hejna, tato omezení:

- a) skot, koňovití a jelenovití musejí být mladší šesti měsíců;**
- b) ovce a kozy musejí být mladší 60 dnů;**
- c) prasata musejí mít hmotnost nižší než 35 kg;**
- d) králíci musejí být mladší tří měsíců.**

Utváření nového chovného stáda se rozumí zavádění nového druhu zvířat na ekologickou produkční jednotku či jednotku v přechodném období nebo vytvoření nového stáda stejného druhu již chovaných zvířat. Na nově utvořené stádo a na produkty těchto zvířat **je nutné dodržet období minimální doby chovu (přechodné období)** podle bodu 1.2.2. Přílohy II, Část II, nařízení (EU) 2018/848, které však nesmí být kratší než přechodné období celé ekofarmy a pro jednotlivé druhy živočišné výroby je stanoveno takto:

- a) dvanáct měsíců v případě skotu a koňovitých chovaných k produkci masa a v každém případě nejméně tři čtvrtiny jejich života;*
- b) šest měsíců v případě ovcí, koz a prasat a zvířat chovaných k produkci mléka;*
- c) tři měsíce v případě králíků;*
- d) dvanáct měsíců v případě jelenovitých.*

II. Obnova stáda

Z důvodu obnovy stáda je možné na ekofarmu přivést z konvenčních chovů dospělé savce **určené k reprodukci**. Jedná se o plemenné **samce a dosud nerodící samice**. Pro všechna konvenční zvířata takto přivedená na ekofarmu a na produkty těchto zvířat je nutné dodržet přechodné období dle bodu 1.2.2. nařízení (EU) 2018/848.

a) Základní procenta obnovy stáda

Příloha II, Část II, bod 1.3.4.4.2. nařízení (EU) 2018/848 stanoví:

V případě obnovy stáda lze na ekofarmu zavést dospělé zvířata pocházející z konvenčního chovu pro účely plemenitby, a to samce a dosud nerodící samice. Následně musejí být chována v souladu s pravidly ekologické produkce. Kromě toho počet samíc podléhá těmto omezením za rok:

- lze zavést nejvýše 10 % počtu dospělých koňovitých nebo skotu a 20 % počtu dospělých prasat, ovcí, koz, králíků nebo jelenovitých;*
- v případě jednotek s méně než deseti kusy skotu, koňovitých nebo jelenovitých či králíků nebo s méně než pěti kusy prasat, ovcí či koz je každá taková obnova omezena nejvýše na jedno zvíře ročně.*

Uvedená procenta se počítají z aktuálního stavu dospělých zvířat v základním stádě. Základní stádo tvoří skot starší 24 měsíců, jelenovití starší 18 měsíců, malí přežvýkavci starší 12 měsíců, prasata a králíci starší 6 měsíců a koně starší 36 měsíců.

Množství zvířat, které tato procenta znamenají, je možné přivést na ekofarmu v průběhu **jednoho kalendářního roku** (od 1. 1. do 31. 12.). To znamená, že **den prvního nákupu zvířat v kalendářním roce je zároveň dnem pro výpočet procent na zbytek roku**. Podnik si musí uchovat ke kontrole podklady, které mu sloužily k výpočtu.

b) Zvýšení procent obnovy stáda

Pokud chce ekologický podnikatel přivést na ekofarmu více konvenčních zvířat, než povoluje bod 1.3.4.4.2. (viz Základní procenta obnovy stáda), **musí požádat ministerstvo o udělení výjimky**.

Příloha II, Část II, bod 1.3.4.4.3. nařízení (EU) 2018/848 stanoví:

Procenta uvedená v bodě 1.3.4.4.2. mohou být zvýšena až na 40 %, pokud příslušný orgán potvrdil, že byla splněna některá z těchto podmínek:

- a) došlo k podstatnému rozšíření zemědělského podniku;*
- b) došlo k nahrazení plemene jiným;*
- c) došlo k zavedení nového druhu živočišné výroby – tím se rozumí např. situace, kdy zemědělec chová mléčný skot a chce rozšířit živočišnou produkci také na masný skot. V tomto případě může nakoupit masný skot až do výše 40 % stavu základního stáda mléčného skotu.*

Výše uvedená procenta se počítají ze stavu dospělých zvířat v základním stádě. Základní stádo tvoří skot a jelenovití starší 24 měsíců, malí přežvýkavci starší 12 měsíců, prasata a králíci starší 6 měsíců a koně starší 36 měsíců, a to ke dni doručení žádosti na ministerstvo.

Výjimka bude udělena na maximální možný počet zvířat (40 %), která lze v průběhu uvedeného kalendářního roku nakoupit z konvenčního chovu. Musí se jednat pouze **o dosud nerodící samice**.

Náležitosti žádosti o výjimku na přivedení konvenčních savců:

- i. obecné náležitosti dle čl. 3 tohoto metodického pokynu;
- ii. ověření dostupnosti ekologických zvířat v Databázi dostupných EZ zvířat;
- iii. registrační číslo hospodářství, na které je výjimka požadována;
- iv. výběr typu výjimky dle bodu 1.3.4.4.3.;
- v. odborný a obecný název (obecný a latinský název, tj. druh a rod);
- vi. plemena a linie;
- vii. produkční účely (maso, mléko);
- viii. celkový počet zvířat, pro něž platí výjimka;
- ix. odůvodnění výjimky: zde z důvodu nedostatku vhodných zvířat nebo z jiných důvodů;
- x. opatření, které byly provedeny pro zajištění nákupu zvířat z ekologického chovu;
- xi. počet aktuálně chovaných dospělých zvířat v základním stádě.

Výjimka se uděluje s platností do 31. 12. příslušného kalendářního roku.

2.3.2. DOPLŇUJÍCÍ PODMÍNKY A INFORMACE

2.3.2.1. Přivedení zvířat z farmy v režimu přechodného období

Zvířata, která byla narozena na farmě v režimu přechodného období v průběhu tohoto přechodného období, je možné přivést na ekofarmu bez předem udělené výjimky. Těmto zvířatům nebude nastaveno nové přechodné období, ale přechodné období se bude počítat od data narození každého zvířete zvlášť. Doba tohoto přechodného období je nastavena dle bodu 1.2.2. přílohy II, Část II, nařízení (EU) 2018/848.

***Příklad:** Jehně je narozené 1. 1., na novou farmu je přivedeno 1. 3., tedy přechodné období tohoto zvířete je počítáno od data 1. 1., a na nové farmě bude mít přechodné období jenom 4 měsíce. (Přechodné období v případě ovcí je 6 měsíců.)*

V případě, že si takové zvíře přivádí farma, která je také v přechodném období, nesmí být přechodné období těchto zvířat kratší než přechodné období celé ekofarmy.

***Příklad:** Farma v přechodném období (od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2024) nakoupí 1. 6. 2022 jehně, kterému by (dle předchozí části článku) skončilo přechodné období 31. 12. 2022, což by bylo dříve, než skončí přechodné období celé farmy tedy k 31. 12. 2024. V tomto případě přechodné období jehněte skončí stejně s celou farmou, a to ke dni 31. 12. 2024.*

Zvířata původně konvenční, kterým začalo přechodné období (registrací do ekologického zemědělství) nejsou považována za zvířata ekologická. V případě, že si zemědělec chce přivést takováto zvířata, je to možné pouze na základě **předem udělené výjimky a za výše uvedených podmínek stejně jako zvířata konvenční.**

Původ nakupovaných zvířat (zda se jedná o zvířata z přechodného období narozená na farmě) nakupující ověří z průvodního listu zvířete (datum narození) a z rozhodnutí o registraci prodávající farmy do systému ekologického zemědělství (datum registrace). Datum registrace lze ověřit v Registru ekologických podnikatelů.

2.3.2.2. Včely

Příloha II, Část II, bod 1.3.4.2. nařízení (EU) 2018/848 stanoví:

- *Při obnově včelínů může být v ekologické produkční jednotce 20 % včelích matek a rojů ročně nahrazeno matkami a roji nepocházejícími z ekologického chovu za podmínky, že tyto matky a roje budou umístěny do úlů, jejichž plásty nebo mezistěny pocházejí z ekologických produkčních jednotek.*
- *V každém případě lze jeden roj nebo jednu včelí matku ročně nahradit rojem nebo matkou nepocházejícími z ekologického chovu.*

V tomto případě se o výjimku nežadá.

2.3.2.3. Živočichové z akvakultury

Příloha II, Část III, bod 3.1.2.1. nařízení (EU) 2018/848 stanoví:

Pro účely odchovu je odlov mladých jedinců pocházejících z akvakultury ve volné přírodě omezen na následující konkrétní případy:

i) larvy a mladí jedinci ryb nebo korýšů, kteří se přirozeným způsobem dostali do rybníků, do systémů oddělujících produkční jednotky od okolí a do ohrazených prostor při jejich napouštění;

ii) doplnění stavů potěru volně žijících druhů nebo larev korýšů druhů, které nejsou uvedeny na červeném seznamu ohrožených druhů IUCN, v extenzivním akvakulturním hospodářství uvnitř mokřad, jako jsou brakické nádrže, přílivové oblasti a pobřežní laguny, za předpokladu, že:

— doplnění stavů je v souladu s opatřeními řízení schválenými příslušnými orgány, aby se zajistilo udržitelné využívání dotčených druhů, a

— živočichové se živí výhradně krmivem přirozeně dostupným v daném prostředí.

Členské státy mohou pro účely odchovu povolit, aby bylo na jednotku ekologické produkce přivezeno nejvýše 50 % mladých jedinců pocházejících z konvenční akvakultury takových druhů, které nebyly do dne 1. ledna 2022 v Unii chovány jako ekologické, pokud alespoň poslední dvě třetiny doby produkčního cyklu probíhají za podmínek ekologického řízení.

Takovou výjimku lze udělit nejdéle na dobu dvou let a její platnost nelze prodloužit.

2.3.2.4. Koně

Dospělé konvenční koně, kteří nejsou určeni k produkci masa, případně mléka, je možné na ekologickou farmu přivést **bez nutnosti žádat o výjimku**. Ode dne přivedení těchto zvířat musí však být chována podle zásad ekologického zemědělství. Přivedení těchto zvířat je nutné nahlásit příslušné kontrolní organizaci. Další informace jsou uvedeny v samostatném metodickém pokynu pro koně.

2.3.3. PŘEVZETÍ NOVÉ KONVENČNÍ FARMY (NOVÁ PRODUKČNÍ JEDNOTKA V PO)

Ve specifických případech může dojít k tomu, že existující ekofarma má možnost získat konvenční farmu či hospodářství včetně konvenčních zvířat stejného druhu, která jsou již chována i na ekofarmě. Nařízení (EU) 2018/848 sice v článku 9 odst. 2 uvádí, že:

„Celý podnik je řízen v souladu s požadavky tohoto nařízení vztahujícími se na ekologickou produkci.“

Zároveň však v odst. 7 tohoto článku umožňuje tzv. „souběh“:

„Bez ohledu na odstavec 2 může být podnik rozdělen na jasně a účinně oddělené ekologické produkční jednotky, produkční jednotky v přechodném období a konvenční produkční jednotky, pokud se v případě konvenčních produkčních jednotek:

a) u hospodářských zvířat jedná o různé druhy;

b) u rostlin jedná o různé odrůdy, které lze snadno odlišit.“

Z výše uvedeného vyplývá, že body a) a b) musí být splněny pouze v případě, kdy dochází k souběhu ekologické a konvenční produkční jednotky. Tato podmínka tedy neplatí v případě souběhu ekologické produkční jednotky a produkční jednotky v přechodném období.

Pokud tedy ekofarma převezme celou produkční jednotku, kterou se v tomto smyslu rozumí hospodářství, které má přidělené registrační číslo, jak je definováno v § 2 vyhlášky č. 136/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence a evidence hospodářství a osob stanovených plemenářským zákonem, ve znění pozdějších předpisů, a ihned v den převzetí zahájí na této produkční jednotce přechodné období, nejedná se o porušení pravidel EZ, musí však být dodrženy následující podmínky:

a) Přebírané hospodářství musí v době před převodem prokazatelně patřit jinému

hospodářskému subjektu a musí existovat alespoň 12 měsíců před datem převodu.

- b) Přebírané hospodářství musí ode dne převzetí plnit pravidla EZ.
- c) Zvířata, která se nacházejí na přebíraném hospodářství v době převzetí, musí projít přechodným obdobím podle přílohy II, části II, bodu 1.2.2. nařízení (EU) 2018/848.
- d) V případě, že je farma, která přebírá novou produkční jednotku sama v přechodném období, nesmí přechodné období zvířat vyskytujících se na přebírané produkční jednotce být kratší než přechodné období celé farmy.

Příklad: Farma v přechodném období (od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2024) převezme 1. 6. 2022 konvenční produkční jednotku s chovem ovcí, přechodné období ovcí je 6 měsíců, tím pádem by skončilo přechodné období ovcí dne 30. 11. 2022. To ovšem není možné, protože přechodné období celé farmy bude končit až 31. 12. 2024. Ovce z přebírané jednotky budou mít tedy přechodné období ukončené stejně jako celá farma, a to ke dni 31. 12. 2024.

- e) Po celou dobu přechodného období převzatého hospodářství musí být zvířata evidována a chována na předmětném hospodářství a nesmí docházet ke společnému ustájení zvířat, která již byla na hospodářství a nově přebraná zvířata.
- f) V případě, že by vedení dvou hospodářství na jednom místě bylo v rozporu se zákonem č. 154/2000 Sb. o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), pak je možno nově nabyté hospodářství zrušit. I v takové situaci je nutno chovat zvířata ve vzájemně jasně a účinně oddělených stájích.“.

2.4. Použití syntetických vitamínů A, D a E pro přežvýkavce

Příloha III, Část B, odst. 3 písm. a) nařízení Komise (EU) 2021/1165.

Vitaminy a provitaminy – Pokud jsou získané synteticky, lze pro přežvýkavce použít pouze vitaminy A, D a E shodné s vitaminy získanými ze zemědělských produktů; použití podléhá předchozímu povolení členských států na základě posouzení možnosti, že by ekologicky chovaní přežvýkavci získali potřebná množství uvedených vitamínů v krmných dávkách.

2.4.1. Pokud jsou vitaminy A, D a E **podány veterinárním lékařem** z důvodu posílení životaschopnosti mláďat po narození a v období mléčné výživy nebo jako součást léčby, **nejsou** tyto vitamíny **předmětem žádosti o výjimku** a je možné je ihned v případě potřeby použít. Záznam o tomto použití musí být uveden v evidenci léčení.

2.4.2. Krmivo obsahující vitamíny musí splňovat požadavky ekologické produkce.

Náležitosti žádosti o výjimku na použití syntetických vitamínů:

- i. obecné náležitosti dle čl. 3 tohoto metodického pokynu;
- ii. číslo hospodářství, na které je výjimka požadována;
- iii. stanovisko veterinárního lékaře o nutnosti podávání těchto vitamínů.

Výjimku lze udělit na 5 let.

2.5. Povolení složek potravin zemědělského původu nezískaných z ekologického zemědělství

2.5.1. Článek 25 nařízení (EU) 2018/848 stanoví následující pravidla pro žádání a udělování výjimek na použití neekologických surovin:

2.5.1.1. Pokud je to nezbytné k zajištění přístupu k některým zemědělským složkám a pokud tyto složky nejsou k dispozici v ekologické podobě v dostatečném množství, může členský stát na žádost hospodářského subjektu dočasně, na období **nejvýše 6 měsíců** povolit používání zemědělských složek pocházejících z konvenční produkce pro produkci zpracovaných ekologických potravin na svém území.

2.5.1.2. Udělené povolení se vztahuje na všechny hospodářské subjekty v daném členském státě.

2.5.1.3. Ministerstvo zveřejňuje aktuální informace o udělených výjimkách na webu eagri/ekologické zemědělství.

2.5.1.4. Platnost povolení může být dle uvedeného odstavce 2.5.1.1 dvakrát prodlouženo vždy nejvýše o šest měsíců.

2.5.1.5. Prodloužení žádosti spočívá v opětovném podání stejné žádosti v odpovídajícím termínu a s dostatečným předstihem. Výjimka se neuděluje zpětně. Tedy platnost výjimky je od data vydání Rozhodnutí (nikoliv k datu přijetí žádosti o výjimku).

2.5.1.6. Předpokladem pro prodloužení výjimky je, že žádný jiný členský stát nevznese prostřednictvím počítačového systému poskytnutého Komisí (kam ČS povinně hlásí informace o udělených výjimkách pro informaci EK a ČS), námitku, kdy uvede, že dané složky jsou k dispozici v ekologické podobě v dostatečném množství.

2.5.2. Použití ekologických a neekologických surovin zemědělského původu ve výrobě biopotravin

2.5.2.1. Při výrobě biopotravin lze použít bez výjimky:

a) všechny suroviny certifikované jako bio;

b) látky a přísady uvedené v seznamech na příloze V nařízení Komise (EU) 2021/1165 za předpokladu, že jsou splněny podmínky uvedené na seznamu;

- suroviny uvedené na příloze V, části B – Povolené zemědělské složky získané z konvenční produkce, které mají být použity k produkci zpracovaných ekologických potravin podle čl. 24 odst. 2 písm. b) nařízení (EU) 2018/848, suroviny uvedené v této příloze je možné použít volně, nemusí být (v biokvalitě) certifikované bio.

c) produkty a látky uvedené v bodě 2.2.2. části IV, přílohy II nařízení (EU) 2018/848 tzn. kromě surovin a látek podle bodu b), lze také použít přírodní aromatické látky, barvy na označování masa a skořápek, barvy na dekorativní označování skořápek, pitnou vodu a sůl, a dále minerály, vitaminy atd. je-li jejich použití požadováno (jinou než ekologickou) legislativou.

d) podle bodu 2.2.4. části IV, přílohy II nařízení (EU) 2018/848 pro účely výpočtu podle čl. 30 odst. 5 nařízení (EU) 2018/848, který stanovuje zejména, že alespoň 95 % hmotnostních ze zemědělských složek produktu je ekologického původu se jako zemědělské složky počítají

některé látky uvedené v bodě b), (pokud je to v příloze V specifikováno), kvasinky a kvasničné extrakty. Přípravky a látky uvedené v bodě c) se jako zemědělské složky nepočítají.

Případných 5 % hmotnostních neekologických surovin nelze přidávat libovolně, ale musí být použito v souladu s nařízením (EU) 2018/848. Jedná se o:

- složky podle přílohy V, část B Povolené zemědělské složky získané z konvenční produkce, které mají být použity k produkci zpracovaných ekologických potravin podle čl. 24 odst. 2 písm. b) nařízení (EU) 2018/848 (které lze použít bez udělené výjimky);
- složky zemědělského původu, na které subjekt dostal výjimku podle pravidel uvedených v kapitole 2.5.2;
- látky uvedené na příloze V, části A, oddílu A1, nařízení Komise (EU) 2021/1165 - označené * (neoznačené se nepovažují za složky zemědělského původu a tedy se pro účely výpočtu 95 %/5 % nepoužijí);
- případně složky, na které bylo uděleno povolení jiným hospodářským subjektům v České republice zveřejněných podle bodu 2.5.1.2 (dle čl. 25 odst. 1 nařízení (EU) 2018/848).

2.5.2.2. Výjimky se neudělují v následujících případech:

a) látky uvedené v příloze V, část A, oddíl A1 a A2 nařízení (EU) 2021/1165 při použití za jiných podmínek, než je uvedeno v seznamech;

*Příklad; askorban sodný E 301 je uveden v příloze V A1 – POTRAVINÁŘSKÉ PŘÍDATNÉ LÁTKY VČETNĚ NOSIČŮ, je specifikováno, že může být přidán do masných výrobků za podmínky „Smí se použít pouze ve spojení s dusičnany a dusitany“. Tzn.: do masných výrobků ve spojení s dusičnany se smí použít volně. V příloze V, části A1 není položka označena * takže se látka nepovažuje za složku zemědělského původu a nemusí se tedy brát v potaz při vypočítávání povinných 95% složek zemědělského původu z ekologické produkce. V případě, že by subjekt, chtěl použít E 301 do jiných než masných produktů, a/nebo by nebylo dodrženo použití ve spojení s dusičnany, E 301 se použít nesmí ani se na jeho použití neudělí výjimka.*

b) přídatné látky – tzv. éčka, které nejsou na seznamu přílohy V, části A1 – nelze v ekologické produkci použít a nelze na ně udělit výjimka;

c) nelze použít jakékoliv látky výslovně zakázané v ekologické produkci jako je GMO podle čl. 5 písm. f) odst. iii) nařízení (EU) 2018/848, což zahrnuje i látky získané z GMO (třebaže výsledný produkt GMO neobsahuje) v souladu s definicemi v čl. 3 odst. 58, 59 a 60 nařízení (EU) 2018/848, nebo umělé nanomateriály podle čl. 7 nařízení (EU) 2018/848. Na takové suroviny se nevydávají výjimky.

2.5.2.3. Látky (neekologického původu), na jejichž použití lze udělit výjimku:

- a) Možnost výjimečného udělení výjimky je určena zpravidla pro případy, kdy surovina běžně používaná ve zpracování biopotravin je v biokvalitě dočasně nedostupná. Podstatou výjimečného povolení je zajištění kontinuity výroby v případě takového „výpadku“.

b) Ministerstvo může udělit výjimku na použití složek zemědělského původu, vyjma případů uvedených v bodě 2.5.2.2. při splnění náležitostí z bodu 2.5.3.

2.5.3. Náležitosti žádosti na použití konvenčních složek zemědělského původu:

- i. obecné náležitosti dle čl. 3 tohoto metodického pokynu;
- ii. kontakty na všechny dodavatele nebo výrobce dané složky v EU a jejich potvrzení, že složku neprodukují v souladu s pravidly ekologické produkce nebo že ji nemají v dostatečném množství nebo v požadované jakosti;
- iii. potvrzení, že daná složka nemůže být dovážena ze třetích zemí;
- iv. název složky; CN kód a funkce složky ve zpracované potravine
- v. požadavky na jakost;
- vi. druh produktů, pro jejichž přípravu je daná složka nezbytná tzn. název produktu v souladu s čl. 17 nařízení 1169/2011² a CN kód
- vii. požadovaná množství a odůvodnění pro tato množství;
- viii. odůvodnění absence alternativy (v biokvalitě)
- ix. důvody a očekávaná doba nedostatku.
- x. očekávání dostupnosti složky v budoucnu.

2.5.3.1. splněním bodu ii. se rozumí doložení písemných (může být i e-mailem) potvrzení od potenciálních dodavatelů, u nichž se žadatel o výjimku pokusil složku v biokvalitě získat

2.5.3.2. splněním bodu iii. se rozumí obdobné potvrzení (jak v bodě 2.5.3.1.) od dodavatelů/výrobců ze třetích zemí

2.5.3.3. splněním bodu x. se rozumí písemné potvrzení o předpokládané dostupnosti dané složky v budoucnu, tzn. např. písemná informace výrobce o zahájení výroby v budoucnu apod.

Výjimku lze udělit maximálně na 6 měsíců.

2.5.4. Přechodné ustanovení pro použití neekologických surovin podle přílohy IX nařízení ES/889/2008

2.5.4.1. Nařízení se od 1. ledna 2022 zrušuje.

2.5.4.2. Nahrazuje se nařízením Komise (EU) 2021/1165 proto složky zemědělského původu, které nebyly vyprodukovány ekologicky, povolené starým nařízením prostřednictvím přílohy IX, mohly být používány až do 31. prosince 2023.

Zpracované ekologické potraviny, které byly vyprodukovány před 1. lednem 2024 s použitím těchto zemědělských složek získaných z konvenční produkce, lze uvádět na trh po uvedeném datu až do vyčerpání zásob.

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:02011R1169-20180101&from=EN> čl. 17, zejména odstavec 1. Názvem potraviny je její zákonný název. Pokud takový název neexistuje, je názvem potraviny její vžitý název a v případě, že neexistuje nebo se nepoužívá, uvede se popisný název dané potraviny.

2.6. Katastrofické události

Některé události, jako jsou extrémní klimatické jevy nebo rozsáhlé nákazy zvířat nebo choroby rostlin, mohou mít závažné dopady na ekologickou produkci v podnicích nebo produkčních jednotkách, které jsou v Unii postiženy. Aby ekologická produkce mohla pokračovat nebo být znovu zahájena, stanoví nařízení (EU) 2018/848 přijetí výjimečných pravidel produkce, pokud se omezí na situace, které lze v Unii považovat za katastrofické, přičemž se zohlední rozdíly v ekologické rovnováze, klimatické a místní podmínky v nejbližších regionech Unie.

Definice, zda se jedná o katastrofickou situaci podle čl. 2 odst. 1 písm. h), i), j), k) a l) nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1305/2013, o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005, jakož i jakékoli jiné srovnatelné situace, co lze považovat za katastrofickou událost:

- h) „nepříznivým klimatickým jevem“ povětrnostní podmínky jako mráz, bouře a krupobití, námraza, silný déšť nebo velké sucho, které jsou srovnatelné s přírodní katastrofou*
- i) „nákazami zvířat“ nákazy uvedené na seznamu nákaz zvířat, který vypracovala Světová organizace pro zdraví zvířat, nebo na seznamu v příloze rozhodnutí Rady 2009/470/ES (1);*
- j) „ekologickou havárií“ zvláštní výskyt znečištění, kontaminace nebo snížení kvality životního prostředí, který souvisí s konkrétní událostí a omezeného zeměpisného rozsahu, ale nezahrnuje obecná environmentální rizika, jako je změna klimatu nebo znečištění ovzduší, která nejsou spojena s konkrétní událostí;*
- k) „přírodní katastrofou“ přirozeně se vyskytující událost biotické či abiotické povahy, která vede k významnému narušení systémů zemědělské produkce nebo lesních struktur a ve svém důsledku případně způsobuje významné hospodářské škody v odvětví zemědělství nebo lesnictví;*
- l) „katastrofickou událostí“ nepředvídaná událost biotické či abiotické povahy způsobená člověkem, která vede k významnému narušení systémů zemědělské produkce nebo lesních struktur a ve svém důsledku způsobuje významné hospodářské škody v odvětví zemědělství nebo lesnictví;)*

2.6.1. Uznání katastrofické události

Článek 1 nařízení Komise (EU) 2020/2146 stanoví:

- 1. Pro účely výjimečných pravidel produkce uvedených v čl. 22 odst. 1 nařízení (EU) 2018/848 se o katastrofickou situaci, která vznikla v důsledku „nepříznivého klimatického jevu“, „nákaz zvířat“, „ekologické havárie“, „přírodní katastrofy“ nebo „katastrofické události“, jakož i jakékoli jiné srovnatelné situace, jedná tehdy, pokud byla uznána jako katastrofická oficiálním rozhodnutím vydaným členským státem, v němž k ní došlo.*
- 2. V závislosti na tom, zda se katastrofická situace týká konkrétní oblasti nebo jednotlivého hospodářského subjektu, se ve formálním rozhodnutí vydaném podle odstavce 1 uvede dotčená oblast nebo hospodářský subjekt.*

Článek 2 nařízení Komise (EU) 2020/2146 stanoví:

1. *Po formálním rozhodnutí podle článku 1 mohou příslušné orgány po identifikaci zasažených hospodářských subjektů v dotčené oblasti nebo na žádost jednotlivého dotčeného hospodářského subjektu udělit odpovídající výjimky uvedené v článku 3 a stanovit související podmínky za předpokladu, že se tyto výjimky a podmínky použijí:

a) na omezenou dobu a ne déle, než je nezbytné, a v žádném případě ne déle než 12 měsíců za účelem pokračování nebo znovuzahájení ekologické produkce, tak jak byla provozována před dnem použitelnosti těchto výjimek;

b) *ve vztahu ke specificky dotčeným typům produkce, případně pozemkům a*

c) *na všechny příslušné dotčené ekologické hospodářské subjekty v dotčené oblasti nebo případně pouze na dotčený jednotlivý hospodářský subjekt.**
2. *Použitím výjimek uvedených v odstavci 1 není dotčena platnost certifikátů uvedených v článku 35 nařízení (EU) 2018/848 během období, kdy se výjimky uplatňují, za předpokladu, že dotčený hospodářský subjekt nebo dotčené hospodářské subjekty splňují podmínky, za kterých byly výjimky uděleny.*

Vzhledem k tomu, že musí dojít k uznání katastrofické situace formálním rozhodnutím, tak si hospodářský subjekt podá žádost o uznání této události zároveň při podání žádosti o vydání výjimky.

V případě katastrofických událostí velkého rozsahu může ministerstvo vydat generální výjimku pro celou zasaženou oblast, v tomto případě subjekt žádá pouze o schválení výjimky.

2.6.2. Výjimky lze udělit v případech, které jsou definovány v čl. 3 nařízení Komise (EU) 2020/2146:

1. pro produkci rostlin a rostlinných produktů jiných než rozmnožovací materiál rostlin použít rozmnožovací materiál rostlin z konvenční produkce, pokud použití ekologického rozmnožovacího materiálu rostlin nebo rozmnožovacího materiálu rostlin z přechodného období není možné, za předpokladu, že jsou splněny požadavky uvedené v bodě 1.8.5.3 v části I zmíněné přílohy a v příslušných případech požadavky uvedené v bodě 1.7 v části I zmíněné přílohy – v takovém případě se o výjimku žádá podle pravidel popsaných v samostatném Metodickém pokynu č. 3/2022;
2. může být stádo nebo hejno v případě vysoké úmrtnosti zvířat i včel a jiného hmyzu, a pokud nejsou k dispozici ekologicky chovaná zvířata, obnoveno nebo opětovně vytvořeno s pomocí konvenčně chovaných zvířat za předpokladu, že jsou dodržena příslušná přechodná období uvedená v bodě 1.2.2 v části II uvedené přílohy II. (uvedené také v tomto metodickém pokynu viz kapitola 2.3.1.1 a 2.3.1.2);
3. pokud došlo ke ztrátě produkce krmiv nebo byla uložena omezení, mohou být hospodářská zvířata krmena konvenčním krmivem namísto ekologického krmiva či krmiva z přechodného období;
4. pokud je dotčena produkční jednotka hospodářských zvířat, mohou být pastva na ekologicky obhospodařované půdě, intenzita chovu v budovách a minimální rozlohy uzavřených prostor a otevřených prostranství stanovené v prováděcím aktu přijatém podle čl. 14 odst. 3 uvedeného v nařízení (EU) 2018/848 upraveny;

5. pokud došlo ke ztrátě produkce krmiv nebo byla uložena omezení, může být procentní podíl sušiny sestávající z objemného, čerstvého, sušeného nebo silážovaného krmiva v denní krmné dávce snížen za předpokladu, že jsou splněny nutriční požadavky zvířete v různých stadiích jeho vývoje;
6. pokud je přežití včelstva ohroženo z jiných důvodů, než jsou klimatické podmínky, mohou být včelstva uměle vyživována ekologickým medem, ekologickým pylem, ekologickými cukrovými sirupy nebo ekologickým cukrem;
7. pokud je ohroženo přežití včelstva, mohou být včelstva přesunuta do oblastí, kde nejsou dodržována ustanovení o umístění včelínů;
8. může být populace akvakultury v případě vysoké úmrtnosti živočichů pocházejících z akvakultury, a pokud nejsou k dispozici ekologicky chovaní živočichové, obnovena nebo opětovně vytvořena s pomocí živočichů pocházejících z konvenční akvakultury za předpokladu, že poslední dvě třetiny doby produkčního cyklu probíhají za podmínek ekologického řízení;
9. v případě, kterým se stanoví zejména podmínky pro použití produktů a látek povolených v ekologické produkci, lze při výrobě vinařských produktů použít oxid siřičitý až do horní meze obsahu stanovené v části B přílohy I nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2019/934, pokud zdravotní stav ekologických hroznů vyžaduje, aby výrobce k získání srovnatelného konečného produktu použil více oxidu siřičitého než v předchozích letech.

2.6.3. Postup při udělování výjimky

- 2.6.3.1. Žadatel podá na ministerstvo žádost o udělení výjimky, se kterou podá i žádost o uznání situace jako katastrofické. Podání žádosti usnadní formulář, který je ke stažení v sekci „ekologické zemědělství“ na www.eagri.cz.

2.6.3.2. Náležitosti žádosti v případě katastrofické události:

- i. náležitosti dle čl. 3 tohoto metodického pokynu;
- ii. registrační číslo/a hospodářství, na které je výjimka požadována;
- iii. popis katastrofické situace na farmě;
- iv. vymezení předmětu žádosti;
- v. žadatel k žádosti doloží přesvědčivé důkazy o rozsahu a místě katastrofy (u sucha není nutné dokládat, tuto skutečnost lze ověřit v LPIS), která postihla jeho ekologický podnik. Vhodnými doklady jsou vyjádření nebo doporučení místní samosprávy, Policie ČR, Hasičského záchranného sboru, Krajské veterinární správy, Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského, Českého hydrometeorologického ústavu apod. V případě použití oxidu siřičitého podle odst. 9 kapitoly 2.6.2 se doloží odborné stanovisko od svazu EKOVIÍN. Žádost je rovněž vhodné doložit fotodokumentací a popisem rozsahu škod a specifikaci celkových potřeb obnovy hospodaření (zvířata – druhy, kategorie, kusy; krmiva – druhy, množství atd.);
- vi. žadatel musí uvést časový plán obnovy ekologického režimu hospodaření po katastrofě, popis dočasných opatření k tomu, aby ekologická produkce mohla pokračovat a dobu, na kterou výjimku žádá.

- 2.6.3.3.** Každý hospodářský subjekt, na něhož se udělené výjimky vztahují, uchová doklady týkající se udělených výjimek po dobu jejich trvání.
- 2.6.3.4.** Výjimku je možné udělit na omezenou dobu, nejdéle však na 12 měsíců, za účelem pokračování nebo znovuzahájení ekologické produkce, tak, jak byla provozována před udělením těchto výjimek.
- 2.6.3.5.** Při podání neúplné žádosti bude žadatel vyzván k jejímu doplnění ve stanoveném termínu. Pokud tak neučiní, bude řízení o udělení výjimky zastaveno.
- 2.6.3.6.** Výjimka nebude zejména udělena v případě, že škodu je možno nahradit ze zdrojů ekologického zemědělství nebo nebude katastrofická událost dostatečně prokázána.
- 2.6.3.7.** V případě potřeby může ministerstvo požádat o potřebné informace příslušnou kontrolní organizaci.

3. Společná a závěrečná ustanovení

- 3.1. Podepsaná a řádně odůvodněná žádost se podává písemně prostřednictvím provozovatele poštovních služeb na adresu:**

**Ministerstvo zemědělství
Odbor environmentální a ekologického zemědělství
Těšnov 65/17
110 00 Praha 1**

nebo ji lze zaslat prostřednictvím veřejné datové sítě opatřené elektronickým podpisem (případně podepsanou a naskenovanou) na ID DS: yphaax8.

Žádost lze podat rovněž osobně na podatelnu ministerstva na výše uvedené adrese.

V případě naléhavé potřeby udělení výjimky je možné zaslat naskenovanou žádost v elektronické podobě na e-mailovou adresu: ekologickezemedelstvi@mze.cz a podepsaný originál žádosti pak dodat následně.

Podání žádostí je možné pomocí formulářů, které jsou ke stažení v sekci „ekologické zemědělství“ na www.eagri.cz.

- 3.2. Na udělení výjimky z pravidel ekologické produkce není právní nárok. Výjimky se omezují na minimum, jsou časově omezené a lze je poskytnout pouze v nezbytných případech.**
- 3.3. Žádosti o udělení výjimky (mimo katastrofické události) podléhají správnímu poplatku ve výši 1.000,00 Kč, který lze hradit do 31. 12. 2024 kolikem vylepeným na žádosti, případně bankovním převodem dle postupu v REP (bankovní ústav: Česká národní banka, č. ú.: 19-1226001/0710).**
- 3.4. Metodický pokyn č. 6/2021 č.j. MZE-61380/2021-18132 se zrušuje k 1. 5. 2024.**
- 3.5. Tento metodický pokyn nabývá účinnosti dnem 1. 5. 2024.**
- 3.6. Revizí tohoto metodického pokynu dokumentem č.j. MZE-1766/2025-13112 došlo ke dni 10.1.2025 k opravě chybného číslování v kapitole 2.2, k doplnění textu v kapitole 2.3.1.2. na str. 8, k úpravě zrušovacího ustanovení v bodě 3.4. a k drobným editacím formálního charakteru.**

Ing. Vlastimil Zedek
ředitel odboru

Odbor environmentální a ekologického zemědělství Ministerstva zemědělství